

JAAROVERZICHT BROEDGEVALLEN 2023

Roofvogels en uilen in 2023

TEUN VAN DIJK

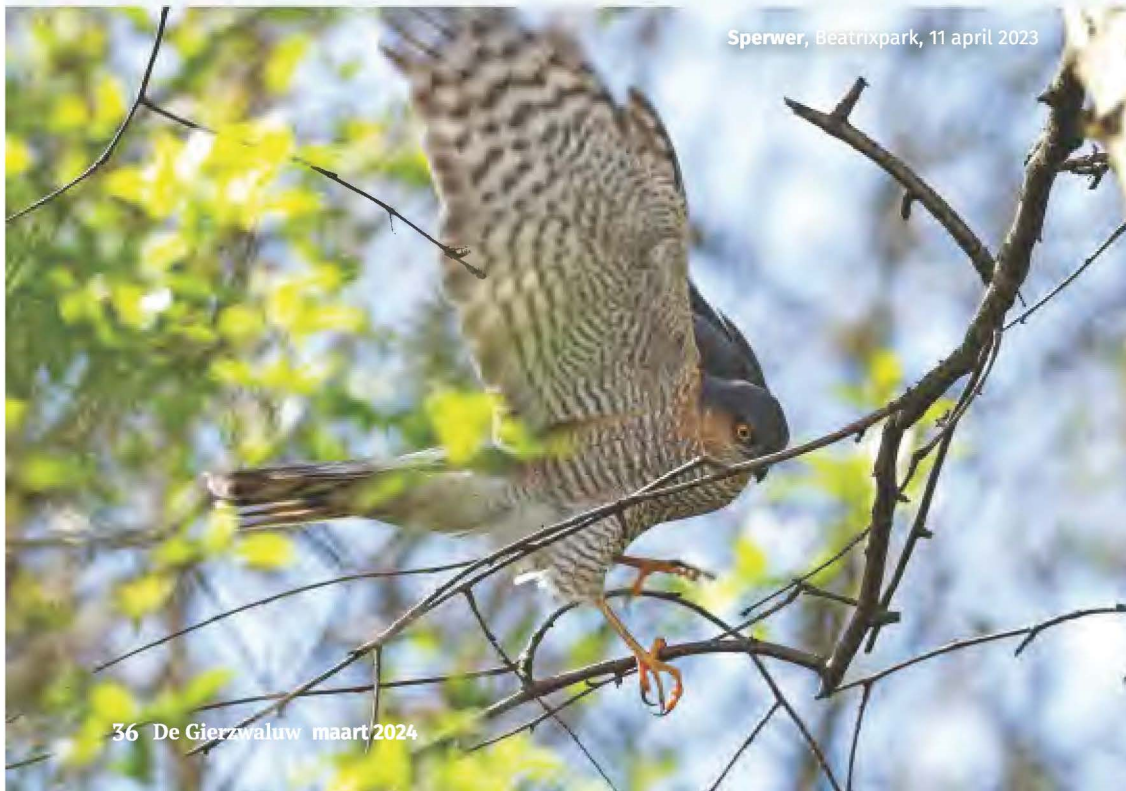
Als lid van de Veldwerkcommissie VWGA heb ik een overzicht gemaakt van de broedgevallen van roofvogels en uilen in de regio Amsterdam in 2023. Ook schets ik een overzicht van de broedgevallen van de laatste tien jaar van deze vogels.

Bij deze inventarisatie is gebruik gemaakt van rechtstreekse meldingen door leden van de vogelwerkgroep en door het zorgvuldig napluizen van meldingen van roofvogels en uilen in het werkgebied van VWGA op Waarneming.nl. Aan de hand van Sovon interpretatiecriteria heb ik de verzamelde gegevens beoordeeld. Resultaat is het onderstaande overzicht van al dan niet geslaagde broedgevallen van roofvogels en uilen.

Dit overzicht zal zeker niet volledig zijn, want ongetwijfeld zijn er territoria gemist, zeker van uilen zal het aantal meldingen 'onderbelicht' zijn.

Torenavalk **52 territoria**

7 territoria in het Westelijk Havengebied, Grote IJpolder en Lutkemeerpolder.
6 territoria omgeving Schiphol.
14 territoria zuidkant Amsterdam: Amsterdam-ZO,

Sperwer, Beatrixpark, 11 april 2023

Groot Duivendrechtsche Polder, Duivendrecht, Bovenkerkerpolder, Holendrecht- en Bullewijkerpolder, Ouderkerkerplas, Amsterdamse Bos, Schinkelbos, Aalsmeer en Botshol. 7 territoria aan de oostkant van Amsterdam: Science Park, Zeeburg, Diemerpark, Vijfhoek e.o., Gemeenschapspolder en Aetsveldsche Polder

18 territoria in Amsterdam-Noord, poldergebied benoorden Amsterdam, Durgerdam-IJdoorn, Ransdorp, Zunderdorp, Holysloot, Volgermeer, Broekermeer, rond Zuiderwoude, Ilperveld, Uitdam en op Marken.

Boomvalk 20 territoria

1 territorium aan de westkant van Amsterdam: Lutkemeer/De Aker.

4 territoria in het Amsterdamse Bos/Schinkelbos, Schiphol e.o.

5 territoria aan de zuidkant: A'dam ZO, Ouderkerk, Amstelveen, Middelpolder, Bovenkerkerpolder en Botshol

6 territoria aan de oostkant van Amsterdam: Gooiseweg e.o., Diemberbos, Vijfhoek e.o., Aetsveldsche Polder en Gemeenschapspolder/Driemond.

4 territoria in Amsterdam-Noord en het poldergebied ten noorden van Amsterdam, Ransdorp, Zunderdorp, Durgerdam en Volgermeer.

Slechtvalk 4 territoria

4 territoria: Westelijk Havengebied AEB, Buikslotermeer, Rijksmuseum en Zuidas.

Voorts waren er broedparen aanwezig op de volgende locaties, waarbij geen nest kon worden vastgesteld: Mondriaantoren, Rieker Business Park, voormalige Hemwegcentrale en Science Park.

In de nabijheid van de Mondriaantoren

zijn wel nestkasten geplaatst, maar de twee Slechtvalken tonen geen interesse en blijven de Mondriaantoren trouw. De eigenaar van dit gebouw wil geen medewerking verlenen aan het plaatsen van een nestkast aldaar.

Sperwer 40 territoria

9 territoria aan de westkant: Lutkemeerpolder, Rembrandtpark, Erasmuspark, Bretten, Geuzenbos, Westelijk Havengebied en Sloterdijk.

1 territorium binnen de grachtengordel.

4 territoria in Amsterdamse Bos; Heuvel, Schinkelbos, start Bosbaan en Koenenbos.

10 territoria aan de zuidkant van Amsterdam: Beatrixpark, Groot Duivendrechtsche Polder, Ouderkerk, Hoge Dijk, Gaasperzoom, Amstelveen, Middelpolder, Aalsmeer, Uithoorn, Bovenkerkerpolder en Botshol.

6 territoria aan de oostkant: Flevopark/Science Park, omgeving Nieuwe Oosterbegraafplaats, Diemerpolder/ARK-zone, Vijfhoek, Driemond en omgeving Weesp.

10 territoria in Amsterdam Noord, Ilperveld, Volgermeer/Broekermeer, Uitdam, Holysloot, Zunderdorp, Ransdorp/Kinselmeer, IJdoorn en Zuiderwoude.

Havik 12 territoria

3 territoria aan de westkant van Amsterdam: Sloterweg, Westgaarde, en Bretten.

2 territoria in het Amsterdamse Bos/Schinkelbos.

3 territoria aan de zuidkant van Amsterdam: Oosteinderpoel, Gaasperzoom en Botshol.

2 territoria aan de oostkant van Amsterdam: Vijfhoek/Baai van Ballast, Gemeenschapspolder/Driemond.

2 territoria in Amsterdam-Noord,

IJdoorn en IJperveld.
In een aantal gebieden was wel een paartje aanwezig, maar er werd niet genesteld: o.a. Hoge Dijk en Koenenkade.

Buizerd 57 territoria

11 territoria aan de westkant van Amsterdam: Westgaarde/Lutkemeerpolder, Osdorper Binnenpolder, Westelijk Havengebied, Geuzenbos, Bretten, Spaarnwoude en Ons Buiten/Noordelijke Oeverlanden Nieuwe Meer.

8 territoria in het Amsterdamse Bos/Schinkelbos.

3 territoria rond Schiphol en Badhoevedorp.

14 territoria zuidkant van Amsterdam: Beatrixpark, A'dam ZO, Hoge Dijk, Aalsmeer, Uithoorn, Bovenkerkerpolder, Middelpolder, Duivendrecht, Groot Duivendrechtsche Polder, Holendrecht- en Bullewijkerpolder, Ronde Hoep, Ouderkerk en Botshol.

8 territoria aan de oostkant/ten oosten van Amsterdam: Watergraafsmeer, Flevopark, Diemerpark, Diemberbos, Diemerpolder, Vijfhoek, begraafplaats Muiden, Driemond en Weesp.

13 territoria in Amsterdam Noord en het gebied ten noorden van Amsterdam: Ransdorp, Zunderdorp, Holysloot, Uitdam, IJdoorn, Volgermeer, Broekermeer, Landsmeerderpolder, IJperveld, Zuiderwoude en Gouwee Zeedijk.

Zearend 1 territorium

1 territorium, Baai van Ballast.

Wespendief 1 territorium

1 territorium, Amsterdamse Bos.

Bruine Kiekendief 15 territoria

15 territoria: IJperveld, Barnegat, Uitdammer Die, Volgermeer/

Buizerd, Volgermeerpolder, 18 juli 2023

Zuiderwoude/Broekermeer, Dijkeinde/Oosterpoel, IJdoorn/Uitdammerdijk, Ransdorp/Zunderdorp, Bretten, Lutkemeerpolder, Bovenkerkerpolder, Middelpolder, Aetsveldsche Polder, Vijfhoek e.o. en Botshol.

Steenuil 4 territoria

4 territoria: Bovenkerkerpolder, Ouderkerk, Ronde Hoep.

Velduil 0 territoria

0 territoria.

Bosuil 15 territoria

15 territoria: Vliegenbos, Amsterdamse Bos, Amstelveen, Frankendael, Gijsbrecht van Aemstelpark, Groot Duivendrechtsche Polder en Vondelpark.

Ransuil 22 territoria

22 territoria: Amsterdam ZO, Bovenkerkerpolder, Amstelveen, Ouderkerk, Groot Duivendrechtsche Polder, Diemerpark, Amsterdamse Bos, Badhoevedorp, Schiphol, Bretten, Sloterdijk, Sloterpark, Amsterdam-Noord en Waterland.

BROEDGEVALLEN JAAROVERZICHT 2023

Soort/Jaar	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Bruine Kiekendief	14	11	18	12	23	12	15	16	17	22	15
Havik	27	27	33	37	29	21	21	28	21	23	12
Sperwer	29	28	30	35	38	34	33	45	33	42	40
Buizerd	57	58	64	63	69	64	87	69	64	63	57
Wespendief	0	1	2	1	1	1	1	1	2	1	1
Torenvalk	27	28	45	31	36	40	35	52	44	44	52
Boomvalk	23	23	23	22	21	23	16	18	11	18	20
Slechtvalk	3	3	4	5	6	9	5	5	6	6	4
Zeearend											1
Totaal	180	179	219	207	223	204	213	234	198	219	202

Soort/Jaar	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Steenuil	11	12	17	16	12	15	13	13	10	9	4
Velduil	0	2	0	2	0	3	0	0	0	0	0
Bosuil	11	10	19	37	30	21	22	27	16	17	15
Ransuil	13	21	22	16	15	12	22	28	11	21	22
Kerkuil	5	5	11	12	9	12	13	23	9	12	8
Totaal	40	50	69	83	66	63	76	91	46	59	49

Kerkuil 8 territoria

8 territoria: Ouderkerk, Ronde Hoep, Aalsmeer, Bovenkerkerpolder, en Waterland.

Overzicht en ontwikkelingen

In totaal zijn in 2023 territoria vastgesteld van dertien soorten roofvogels en uilen. Het gaat hierbij om 49 territoria van uilen en 202 van roofvogels. Het is verheugend dat in een door mensen zo dichtbevolkt gebied zoveel roofvogels en uilen aanwezig zijn in de broedtijd. Wel wil ik opmerken dat te betwijfelen valt of de aantallen bij de uilen reëel zijn. Als we die gegevens van de afgelopen 10

jaren in een tabel zetten, ontstaat het volgende overzicht.

Hoe verhouden de Amsterdamse cijfers zich tot het landelijk beeld? Landelijk geeft de Torenvalk sinds 1990 een dramatische afname te zien; die trend zien we in ons werkgebied nog niet in beeld komen.

Ook de **Boomvalk** neemt sinds 1985 gestaag af, terwijl die soort bij ons stabiel bleef; na de dip van 2021 is het aantal broedparen nu toch weer stijgend.

De **Slechtvalk** geeft nu een kleine afname met broedgevallen te zien, terwijl er op diverse plekken ook paartjes verbleven, zonder dat er sprake was van een nest. Helaas

worden steeds meer nestkasten verwijderd, zoals de Hemweg en de ING-Arena. Alleen de laatste is in de nabijheid herplaatst. Op de Mondriaantoren vertoef al jaren een paartje, evenals op het voormalige Nissankantoor op het Riekerbusinesspark aan de Johan Huizingalaan. Het paartje op het Ringparkgebouw (dat nu in transitie verkeert) heeft nu ook die omgeving voor gezien gehouden. Voor de nestkastloze Slechtvalken op de Mondriaantoren zijn wel twee kasten in de directe nabijheid beschikbaar, maar daar talen ze niet naar. Bij de **Sperwer** zien we landelijk sinds 2000 een dalende lijn, maar na een succesvol 2020 zijn ook 2022 en 2023 goed verlopen in Amsterdam. Het blijkt dat de Sperwer vanwege predatie door de Havik steeds meer stedelijk gebied verkiest, i.p.v. bebost gebied. Landelijk lijkt de **Havik** zijn top te hebben bereikt, ook bij ons is nu een daling te zien. Diverse legsels hebben dit jaar geen vliegvlugge jongen opgeleverd. Mogelijk speelt daarin ook de boommarter een rol. Vanaf de eeuwwisseling laat de **Bruine Kiekendief** een dalende lijn zien, terwijl bij ons de populatie min of meer stabiel bleef en in 2017 zelfs een topscore behaalde. Ook in 2021 en 2022 deed deze soort het in ons werkgebied goed. In 2023 blijkt de Bruine Kiekendief teruggezakt te zijn naar het gemiddelde. Na een gestage toename blijft de **Buizerd** landelijk sinds 2006 op dezelfde lijn. Het Amsterdamse plaatje laat nu een gestage afname zien.

En hoe zit dat regionaal en landelijk met de uilen?
Landelijk is de **Steenuil** sinds 2001 stabiel. Bij ons zien we nu een afname.

Bij de **Velduil** is landelijk na de daling tot 2007 weer enige toename zichtbaar. Dat klopt dus ook met de spaarzame broedgevallen in ons werkgebied. In 2017 trad landelijk een dip in. In elk geval vertoonde de Velduil in 2018 de nodige belangstelling voor ons werkgebied. In hoeverre er sprake is van geslaagde broedgevallen is onbekend. Kennelijk vonden de Velduilen de Amsterdamse regio sinds 2019 niet interessant. In 2023 werd een Velduil gezien bij het Kinselmeer (25 april), bij Ransdorp (21 mei), bij IJdoorn (15 juni), bij Monnickendam (17 juni) en in de Lutkemeer (28 april). Landelijk is de **Bosuil** sinds de eeuwwisseling stabiel, maar bij ons kon je spreken van een duidelijke toename. De soort werd in 2016 ook verbazend vaak gemeld binnen de grachtengordel zonder dat meteen sprake was van een broedgeval. In 2017 ging de Bosuil landelijk afname vertonen. In 2018 is dat ook in ons werkgebied duidelijk het geval. We kunnen t.o.v. 2020 stellen dat de neerwaartse trend voor deze uil in het Amsterdamse weer teruggekeerd is.

Landelijk gaat het droevig met de **Ransuil**, die sinds 1990 alleen maar een dalende tendens te zien geeft. In ons werkgebied kon je die stand vrij stabiel noemen. Het jaar 2019 evenaarde het topjaar 2015 en in 2020 zette er weer groei door; in 2021 zagen we echter een enorme dip. Het is zelfs de laagste score van alle getelde jaren. Gelukkig is het plaatje van 2022 en 2023 weer hoopgevend voor deze soort. Festivals in de nabijheid geven duidelijk een negatief signaal af. Dat zal nu de coronabeperkingen weer geheel zijn opgeheven voor deze uil waarschijnlijk negatief gaan uitpakken. De **Kerkuil** laat landelijk een heel grillig patroon zien. Na 2018 met

BROEDGEVALLEN JAAROVERZICHT 2023

10 gemelde verkeersslachtoffers, pakte 2019 gunstiger uit; er werden 2 verkeersslachtoffers gemeld, maar 2020 kende weer 8 Kerkuilen die slachtoffer werden van het autoverkeer. In 2021 werden weinig dode Kerkuilen gemeld; twee stuks, en het aantal verkeersslachtoffers was in 2022 eveneens twee. Uit 2023 zijn mij geen dode Kerkuilen bekend, maar er zijn wel twee dode Ransuilen gemeld; op 2 mei een dode Ransuil bij knooppunt Amstel, vlakbij volkstuincomplex Dijkzicht, en op 7 juni een dode Ransuil op datzelfde volkstuincomplex. Op enkele plaatsen in het land is men nu hectometerpaaltjes aan het voorzien van een doorrollende bovenkant, waardoor uilen hier niet meer op willen landen. Het blijkt te helpen om uilen op veiliger afstand van snelverkeer te houden. Het beeld van 2021-22 is te spiegelen aan 2017-18.

Bij de uilen vormen muizen het hoofdvoedsel. De hoeveelheid beschikbare muizen is echter verre van stabiel. Zo waren 2020, 2021 en 2022 heel slechte muizenjaren. Dat kunnen we terugzien in de uilenparen in 2021 en later.

Bijzondere dank voor het aanleveren van gegevens gaat uit naar Jan van Blanken, Roely Bos, Philipp Derks, Paul Marcus, Frank Warendorf, Rutger Rotscheid, Martin Kempe, Michel Floris, Jos Vrolijk, Adrie Streefland, Ben Daemen, Fons Bongers en Zainal Haberham.

Geef broedgevallen door!

Raak je op de hoogte van broedgevallen in 2024, dan deze graag doorgeven via tr.vandijk@planet.nl

Voorts heb ik nog een verzoek om broedgevallen van roofvogels en uilen niet meer te vervagen, maar ze dan liever onder embargo tot een datum na het broedseizoen te plaatsen. Zodoende kunnen dan die waarnemingen beter worden meegenomen in deze jaarrapportages.

Geraadpleegde bronnen

De Gierzwaluw nr. 1, juni 2005 pag. 15
Sovon: Broedvogels in Nederland 2011, pag. 144 Grafieken van Nederlandse indexen.
Sovon: Broedvogels in Nederland 2012, pag. 76 (Kerkuil) en 114 grafieken van Nederlandse indexen.
Sovon: Broedvogels in Nederland 2013, pag. 124, 125 en 127. Grafieken van Nederlandse indexen.
Sovon: Broedvogels in Nederland 2014, pag. 51, 78-81 en 126-129 Grafieken van Nederlandse indexen.
Sovon: Broedvogels in Nederland 2015, pag. 54-55 en 130-131 Grafieken van Nederlandse indexen.
Sovon Broedvogels in Nederland 2016, pag. 77-79
Sovon Broedvogels in Nederland 2017, pag. 54
Sovon Broedvogels in Nederland 2018, pag. 92, 93, 138-142
Sovon Broedvogels in Nederland 2019 pag. 65 en 139 Grafieken van Nederlandse indexen.
Sovon Broedvogels in Nederland 2020 pag. 50, 51
Sovon Broedvogels in Nederland 2021 pag. 59, 82-86
Sovon Broedvogels in Nederland 2022 pag. 71 - 76
Sovon Vogelbalans 2014 pag 14 e.v.
Sovon Vogelbalans 2015, pag. 16-17
Sovon Vogelbalans 2016, pag. 10 e.v.
Sovon Vogelbalans 2017, pag. 10 e.v.
Sovon Vogelbalans 2018
Sovon Vogelbalans 2019
Sovon Vogelbalans 2020
Sovon Vogelbalans 2021
Sovon Vogelbalans 2022
Sovon Vogelbalans 2023